

are
car
onof
ma
halwel
fos
bel

tor

ASUPRA PREZENȚEI TORTONIANULUI ÎN VALEA
VIEZURELUI—STĂNIJA (MUNȚII METALIFERI)FL. CODARCEA, I. MARINESCU, V. CODARCEA
Comunicată în ședința din 23 februarie 1961

În Munții Metaliferi, tortonianul este cunoscut într-o serie de bazine, dintre care mai importante sînt: bazinele *Brad—Săcărimb*, la sud, *Baia de Criș* la vest și *Zlatna—Almașul Mare* în zona estică.

Tortonianului i se atribuie conglomerate și gresii, pietrișuri și calcare cu *Lithothamnium*, precum și o serie de erupțiuni andezitice și riolitice. În acest complex, în special la partea lui superioară, se găsesc menționate de către *Roslozsnik* și *St. Ferenczy*, resturi de lamelibranchiate. În general, fauna cunoscută pînă în prezent, a fost recoltată din calcare, gresii și marne, întîlnite în bazinele citate mai sus.

În cursul cercetărilor efectuate de către noi în anul 1960, în bazinul hidrografic al văii *Ciungilor*, în apropierea localității *Stănija*, situată la cca 15 km ENE de centrul minier *Brad*, am întîlnit o succesiune de depozite sedimentare ce conțin o faună tipic tortoniană.

În această regiune au fost menționate numai depozitele *cenomaniene*, străbătute de o serie de erupții andezitice considerate de cercetătorii anterior ca fiind de vîrstă post-tortoniană.

În partea mediană a pîrîului *Viezurelui*, afluent pe partea dreaptă a văii *Ciungilor*, în dreptul cîtunului *Măgura*, stînd peste *cenomanian* (format din conglomeratele cuarțoase de *Negrileasa*), se găsesc gresii microconglomeratice ce trec la gresii grosiere și apoi la nisipuri fine, după care urmează argile slab nisipoase. Acestea suportă o alternanță de gresii friabile, nisipuri și gresii dure, deasupra cărora se întîlnesc nisipuri gălbui-roșcate acoperite de sol.

Majoritatea formelor întîlnite sînt cantonate în argilele slab nisipoase și în gresiile friabile.

Din fauna colectată s-au determinat următoarele specii:

Coralii: *Heliastrea reussana* M. Edw et *H. Solenastrea cf. manipulata* Rss.

Lamelibranchiate: *Nuculana* (*Sacella*) *fragilis* Chemn., *Megaxinus aff. globulosa* Desh., *Venus* (*Ventricoloidella*) sp., *Anadara* (*Anadara*) *cf. diluvii* Lk., *Glycimeris* (*Glycimeris*) *pilosus* L., *Glycimeris* (*Glycimeris*) sp., *Amusium* sp., *Linopsis* sp., *Ostrea* (*Ostrea*) *digitalina* Dub.

Gasteropode: *Teinostoma (Solariorbis) aff. fuchsi* Boett., *Terebralia bidentata bidentata* Defr., *Cerithella kostyjana* Boett., *Cerithium (Cerithium) vulgatum* Brug., *Cerithium sp.*, *Turritella (Zaria) subangulata* Brocc., *Turritella (Archimediella) erronea* Cossm., *Turritella (Archimediella) turris* Bast., *Turritella (Archimediella) pythagoraica* Hilb, *Architectonica (Architectonica)* probabil o nouă specie. *Tenagodes (Tenagodes) anguineus* L. (*Silicuarina anguina*), un vermetid care a fost întâlnit pentru prima dată la noi în țară în tortonianul superior din Oltenia de *Iosefina Marinescu* (pe v. Coșuștei) și este întâlnit pentru a doua oară în depozitele tortoniene la Stănița, de *Venera Codarcea*. *Polinices (Lunatia) catena helicina* Brocc., *Polinices (Lunatia) catena depressiuscula* Sacco., *Polinices (Polinices) aff. redemptus* Micht., *Apporhais uttingerianus* Risso., *Cassis sp.*, *Mitrella (Mitrella) semicaudata* Bon., *Columbella sp.*, *Hinia (Uzita) hoernesii* May., *Ancilla (Baryspira) glandiformis* Lk., *Epalxis (Bathytoma) cataphracta dertograna* Sacco., *Conus (Conolithus) dujardini* Desh., *Conus sp.*, *Ringicula (Ringiculella) auriculata buccinea* Brocc.

Scaphopode: *Dentalium boei* sp. Desh., *Fusturaria j ni* M. Hoern.

Echinide: *Micraster sp.*

Pense de crustacei.

Din lista de faună mai sus citată, se poate remarca predominanța gasteropodelor asupra lamelibranchiatelor.

Asociația de faună ne indică vîrsta *tortonian superior*.

Microfauna găsită în câteva probe colectate din argilele nisipoase și analizate de *M. Tocorjescu*, ne arată în afară de o asociație de faună tipic marină predominantă (*Globigerina bulloides*, *Globigerinoides conglobatus*, *Globorotalia scitula*) și prezența în număr restrîns a cîtorva specii salmastre (*Elphidium macelum*, *Rotalia beccari*, *Nonion commune*).

Prezența acestor forme salmastre alături de cele marine ne indică probabil o zonă litorală, în care apele dulci de pe continent se amestecau cu apele marine, schimbînd în mod local condițiile de salinitate.

Existența punctului fosilifer tortonian descris ne conduce la presupunerea că depozitele reprezentînd această vîrstă au avut o extindere mai largă în Munții Metaliferi, și numai datorită eroziunii ulterioare le întîlnim astăzi (în afara bazinelor în care depozitele sînt larg dezvoltate) sub forma unor petece izolate.

De asemenea, existența acestor depozite ne indică înaintarea transgresiunii tortoniene, pînă într-un sector mai apropiat de zona axială a Munților Metaliferi.

BIBLIOGRAFIE

1. GHIȚULESCU T. P. și M. SOCOLESCU: *Studiul geologic și minier în Munții Metaliferi* An. Inst. geol. vol. XXI, 1940.
2. GHIȚULESCU T. P., SOCOLESCU M și GIUȘCĂ DAN: *Studii geologice și miniere în patruleterul aurifer*. C.R., tom. XXII, 1933—1934.
3. ILIE M. D.: *Cercetări geologice în regiunea Cluj, Cojocna-Turda-Aiud*. An. Com. geol., XXIV.
4. ILIE M. D.: *Structura geologică a regiunii aurifere Zlatna-Romînia*. An. inst. geol., vol. XX București, 1940.

ПРИСУТВИЕ ТОРТОНА В ДОЛИНЕ ВИЗУРЕЛУЛУЙ-СТАНИЖА (МЕТАЛИЧЕСКИЕ ГОРЫ)

Резюме

В данной работе описываются отложения тортонского яруса, найденные в долине р. Визуреле, недалеко от местечка Стэнижа (*Металлические горы*).

На конгломератах Негриляса замечают, как отмечают авторы, микроконгломератовые песчаники и песчаники. Затем следуют суглинки и чередованные рыхлых песчаников, песков и плотных песчаников, над которыми находятся красновато-желтые пески, покрытые почвой. Большинство собранной тортонской фауны состоит из гастеропод и пластинчатожаберных, в частности расположенных в суглинках с небольшим содержанием песка и в рыхлых песчаниках. Данное местонахождение тортонских ископаемых дает право предполагать, что отложения этого возраста имели более широкое распространение в *Металлических* горах и только благодаря последующей эрозии, они встречаются (вне бассейна, в которых отложения широко развиты) в форме изолированных пятен.

Кроме того существование этих отложений указывает на продвижение тортонской трансгрессии до сектора, расположенного вблизи осевой зоны *Металлических* гор.

ON THE PRESENCE OF THE TORTONIAN IN THE VIEZURE VALLEY-STĂNIJA (METALLIFEROUS MOUNTAINS)

Abstract

In this paper the authors describe the tortonian deposits found in the *Viezure Valley*, not far from the village of *Stănija* (*Metalliferous Mountains*).

The authors mention the presence of the microconglomeratic grit stones on top of the *Negrileasa conglomerates*. There follow sandy clays and then an alternation of friable grit stones, hard grit stones and sands above which one finds reddish-yellow sands covered by the soil. The majority of the tortonian fauna collected is made up of gasteropodes and lamelibranchiates particularly located in weakly sandy clays and in friable grit stones. This tortonian fossiliferous point leads us to assume that the deposits representing this age have had a wider extension in the *Metalliferous Mountains* and owing to subsequent erosion we meet them at present under the shape of isolated patches outside the basins where these deposits are widely developed.

Likewise the existence of these deposits point to the advance of the tortonian transgression into a sector closer to the axial zone of the *Metalliferous Mountains*.